

Швидка Вікторія Георгіївна
*Національний університет «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права*

ПОНЯТТЯ ДОГОВОРУ АУТСОРСИНГУ

Термін «аутсорсинг» («outsourcing») походить від англійського «outside resource using» – «використання зовнішніх ресурсів». Аутсорсинг часто називають «феноменом ХХ ст.», а також «найбільшим відкриттям бізнесу останніх десятиліть», хоча сама ідея, як і спосіб її реалізації відомі з тих пір, як сформувалися такі поняття як поділ праці, спеціалізації та кооперації. Якщо під аутсорсингом розуміти залучення послуг і ресурсів спеціалізованої фірми для вирішення окремих питань, пов'язаних з діяльністю компанії, то з цієї позиції першими прикладами аутсорсингу можна назвати надання послуг юридичними фірмами в США і Великобританії ще на початку ХХ ст. Найбільш великі і відомі аутсорсингові компанії KPMG, Deloitte & Touch, Andersen Worldwide, Pricewaterhousecoopers, Ernst & Young - пропонують послуги аутсорсингу в галузі управління, інформаційних технологій, оподаткування, аудиту, бухгалтерського обліку та звітності, ревізійної діяльності, юридичного забезпечення [1]. Сучасний бізнес неможливо уявити без аутсорсингу, оскільки більшість сучасних компаній прагне до використання всіх новітніх досягнень науки, техніки і технології, щоб випускати якісну і конкурентоприможну продукцію, при цьому сучасними технологіями, знаннями та досвідом апелюють фахівці, які з вигодою для себе і клієнта надають необхідні послуги компаніям на умовах аутсорсингу.

Поширеність послуг з аутсорсингу підтверджується статистичними даними звернень до компаній-аутсорсерів на основі досліджень бізнес-процесів, що передаються на аутсорсинг, перевагами його використання, рівнем задоволення наданими послугами та ін. Згідно з проведеними дослідженнями в

Україні частіше на аутсорсинг передають: ІТ-послуги (40,5 %), логістику (35,1 %), ресурсне забезпечення виробничих процесів (27 %), маркетингові послуги (21,6 %), рекрутмент (18,9%), бухгалтерський облік (13,5 %), розрахунок заробітних плат (13,5 %), обробку й систематизацію інформації (8,1 %), аутсорсинг медичних представників (8,1 %), облік кадрів та кадровий супровід (5,4 %), адміністративні функції (2,7 %) [1].

Вперше в українському законодавстві термін «аутсорсинг» знайшов своє закріплення у Методичних рекомендаціях щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України, затверджених постановою Правління НБУ від 02.08.2004 № 361. Відповідно до абзацу 4 пункту 1.8 Методичних рекомендацій аутсорсинг – виконання певних функцій і робіт, які традиційно є «внутрішніми» і виконуються штатними працівниками, шляхом залучення зовнішніх незалежних сторін на договірній основі. Використовується для оптимізації витрат і процесів у банку [2]. Про послугу з надання персоналу йдеться у чинному Податковому кодексі України. Згідно з підпунктом 14.1.183 ст. 14 Податкового кодексу послуга з надання персоналу – це господарська або цивільно-правова угода, відповідно до якої особа, що надає послугу (резидент або нерезидент), направляє у розпорядження іншої особи (резидента або нерезидента) одну або декількох фізичних осіб для виконання визначених угодою функцій [3].

Поняття аутсорсингу надзвичайно широке, охоплює різноманітні форми взаємовигідного співробітництва у різних сферах життєдіяльності особи. Ерін Андерсон та Боб Трінкл стверджують, що поняття аутсорсингу означає, що ви кому-небудь сплачуєте працю, котра зроблена для вас [4, с.39]. За словами Дж. Б. Хейвуда аутсорсинг - переведення внутрішнього підрозділу організації і всіх пов'язаних із ним активів в організацію постачальника послуг, котрий пропонує надавати деяку послугу протягом певного часу за договірною ціною [5]. Жан-Луї Бравар визначає аутсорсинг як обумовлене договором використання

матеріальних засобів, майна та знань третьої особи з гарантованим рівнем їх якості, гнучкості та цінностей вартісних критеріїв та оцінок для надання послуг, раніше наданих внутрішніми силами компанії, з можливим переходом існуючого персоналу до постачальника послуг та/або трансформації, оновлення процесів і технологій підтримуючих бізнес [6]. Дж. Кросс визначає аутсорсинг як стратегію управління компанією, а не просто як вид партнерської взаємодії. Він припускає певну реструктуризацію внутрішньокорпоративних процесів і зовнішніх відносин компанії [7]. Таким чином, аутсорсинг – це виконання частини функцій і робіт, які входять до основної діяльності суб'єкта підприємництва, зовнішньою стороною, яка має для цього кваліфікований персонал та всі інші необхідні засоби.

Як правило, нові види договорів, перш ніж отримати законодавче визнання, проходять стадію змішаного договору [8, с. 34],[9, с. 6]. Відносини аутсорсингу регулюються договором аутсорсингу, в якому визначається обсяг функцій, які передаються для виконання зовнішній стороні. Основною метою передачі є оптимізація витрат і підвищення ефективності діяльності суб'єкта підприємництва, збільшення прибутків тощо. Як правило, така передача, носить строковий характер. Отже, договір аутсорсингу – це договір за яким одна сторона (замовник) делегує або зобов'язується делегувати на певний період часу свої повноваження з виконання певних функцій чи видів діяльності іншій стороні (аутсорсеру), яка має для цього необхідний кваліфікований персонал, а аутсорсер зобов'язується за плату надавати відповідні послуги (виробничі, сервісні, фінансові, інформаційні, технологічні, організаційні, фінансово-економічні, маркетингові тощо) [10]. Оскільки ні в ЦК України, ні в інших актах цивільного законодавства не визначаються поняття договору аутсорсингу, його істотні умови, права та обов'язки сторін, договір аутсорсингу слід вважати непоіменованим.

Слід констатувати, що відсутність нормативного закріплення поняття договору аутсорсингу, його істотних умов породжує низку проблем правового регулювання договірних відносин аутсорсингу в Україні.

Список використаної літератури:

1. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента: Учеб. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 320 с.
2. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України : постанова Правління НБУ від 02.08.2004 № 361. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/Bank_supervision/Risks.361.pdf.
3. Податковий кодекс України: станом на 01.10.2018 р. / Відом. Верхов. Ради України // – 2011. – № 13-17.
4. Андерсен З. Тринкл Б. Аутсорсинг в продажах . пер. с англ. – М. : Издательство «Добрая книга», 2006. – 416 с.
5. Хейвуд Дж. Б. Аутсорсинг: В поисках конкурентных преимуществ . – М. : Вильямс, 2002. – С. 40.
6. Бравар Жан-Луї, Морган Роберт. Ефективний аутсорсинг: Розуміння, планування та використання успішних аутсорсінгових відносин . Пер. з англ. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 288 с.
7. Кросс Дж. Аутсорсинг: British Petroleum's / Кросс Дж. // Гарвард Бизнесревью. – 73(3).
8. Садиков О. Н. Нетипичные институты в советском гражданском праве. / О. Н. Садиков // Сов. государство и право. – 1979. – № 2. – С. 33-37.
9. Ойгензихт В. А. Нетипичные договорные отношения в гражданском праве . – Душанбе, 1984. – 128 с.

10. Резніченко С. В. Договір аутсорсингу та сфери його застосування /С. В. Резніченко // Приватне право і підприємництво. – 2014. – Вип. 13. – С. 125-128.